

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Πού είναι το παπί;»

ΕΛΠΙΔΑ ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάκια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Πού είναι το παπί;

Δημιουργός

Ελπίδα Τοκμακίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Νοέμβριος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Α΄ Δημοτικού», ενότητα 1: *Πού είναι ο Άρης;* (Βιβλίο Μαθητή, σ.9-20 και Τετράδιο Εργασιών, σ. 8-15)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

4+ διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας ή εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: χρήση του διαδικτύου και διαφόρων ιστοσελίδων ως πηγές πληροφοριών και εικόνων αλλά και του ιστολόγιου της τάξης ή της ιστοσελίδας του σχολείου για την ανάρτηση και δημοσιοποίηση των κειμένων που θα επεξεργαστούν οι ομάδες της τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η εφαρμογή του σεναρίου αντιστοιχεί χρονικά στο διάστημα προσαρμογής των μικρών μαθητών/τριών της Α΄ τάξης στη νέα σχολική τους πραγματικότητα. Σε αυτή τη χρονική περίοδο η ανίχνευση των προηγούμενων γνώσεων των μαθητών/τριών αλλά και του επιπέδου γραμματισμού κάθε παιδιού (όσον αφορά τη γλώσσα αλλά και τη χρήση των ΤΠΕ) αποτελεί μια από τις πρώτες προτεραιότητες.

Αν και οι δραστηριότητες του σεναρίου σχεδιάστηκαν για παιδιά με χαμηλό επίπεδο εξοικείωσης από την εργασία σε ομάδες, μια ακόμη προϋπόθεση για την εφαρμογή τους είναι η υιοθέτηση της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Ο χωρισμός της τάξης και η δημιουργία ομάδων (δύο ή τεσσάρων μελών) τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή μπορεί να γίνει με «τυχαία» επιλογή ή να ακολουθήσει παιχνίδια αυτοπαρουσίασης και γνωριμίας αλλά και την εφαρμογή ενός κοινωνιογράμματος¹, ώστε να ληφθούν υπόψη και οι επιλογές των ίδιων των μαθητών/τριών.

Η φύση των δραστηριοτήτων προϋποθέτει την κατ' αρχήν προετοιμασία του εκπαιδευτικού για την οργάνωση της τάξης και τη χρήση των Η/Υ (αποθήκευση συνοδευτικού υλικού στους Η/Υ των ομάδων και έλεγχος των συνδέσεων που προτείνονται προς αξιοποίηση). Προβλέπεται η ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα για τη συζήτηση στην ολομέλεια και ένας Η/Υ για κάθε μια ομάδα, αν και μπορεί να λειτουργήσει και με την ύπαρξη ενός Η/Υ στην τάξη, όπου οι ομάδες θα εργάζονται σε διαφορετικό χρόνο.

---

¹ Με τον τρόπο αυτό ο/η εκπαιδευτικός θα έχει μια εικόνα της δυναμικής της συγκεκριμένης τάξης (ποια είναι τα παιδιά που έχουν τις περισσότερες επιλογές, ποια τις λιγότερες, ποια παιδιά είναι απομονωμένα, ποια είναι δημοφιλή κλπ.). Η σχετική προετοιμασία μπορεί να γίνει από τα πρώτα μαθήματα στο μάθημα της Γλώσσας ή της Μελέτης, όπου τίθενται σε διάλογο οι κανόνες, το συμβόλαιο αλλά και ο γενικότερος προγραμματισμός της τάξης. Αφορμή μπορεί να δοθεί με τη διανομή μιας εικόνας ενός [σχολικού λεωφορείου](#) όπου τα παιδιά θα κληθούν να ζωγραφίσουν στην πρώτη θέση τον εαυτό τους -ως οδηγό- αλλά και τρεις ακόμη συμμαθητές/τριές τους για να «ταξιδέψουν» μαζί τους. Οι συγκεκριμένες καταγραφές αξιοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό κατά τη δημιουργία των πρώτων ομάδων της τάξης, με τρόπο ώστε παράλληλα με άλλα κριτήρια που θα τεθούν (επίπεδο ικανοτήτων των μαθητών/τριών, φύλο, ενδιαφέροντα κλπ.) να μπορεί να λάβει υπόψη του/της τις προσωπικές τους επιθυμίες. Σε πρώτη φάση οι ομάδες μπορούν να λειτουργούν και ως υποομάδες (σε επίπεδο δυάδας).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι δραστηριότητες που προτείνονται στο συγκεκριμένο σενάριο σχετίζονται άμεσα με τα περιεχόμενα της 1ης ενότητας του σχολικού εγχειρίδιου «Γλώσσα Α΄ Δημοτικού» (αναφορά σε αντικείμενα που συναντώνται σε μια παραλία, δημιουργία μιας ιστορίας που διαδραματίζεται στον συγκεκριμένο χώρο, σύνδεση εικόνων και λέξεων, ανάγνωση των διαφορετικών επεισοδίων μιας ιστορίας, ανάλυση και σύνθεση βασικών λέξεων) και μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε συμπληρωματικά με όσα συναντώνται σε αυτό είτε ως εναλλακτικό διδακτικό υλικό.

Η βασική ιδέα του σεναρίου αφορά μια εναλλακτική ιστορία που θα μπορούσε να υφίσταται παράλληλα με αυτή του σχολικού βιβλίου. Πρόκειται για την πρόσκληση συμμετοχής των μαθητών/τριών σε ένα προσφιλές παιχνίδι, της αναζήτησης ενός γνωστού σε αυτούς/ές ήρωα, γι' αυτό και η ολοκλήρωση της «ανάγνωσης» της ιστορίας μπορεί να έχει νόημα για τους μικρούς μαθητές/τριες της τάξης. Ήρωας της ιστορίας γίνεται ένα μικρό «παπί», μια λέξη που στα πλαίσια του σεναρίου οι μικροί μαθητές/τριες γνωρίζουν σε διάφορα κειμενικά περιβάλλοντα και με διαφορετικά νοήματα. Ακολουθώντας τη λογική ενός γνωστού παιδικού βιβλίου του E. Hill «Πού είναι ο Σποτ», το μικρό παπί κινείται σε διάφορους χώρους, τους οποίους καλούνται οι μικροί μαθητές/τριες να ονομάσουν, για να προχωρήσουν στον εντοπισμό του. Μόνο που αυτή τη φορά η εμπλοκή τους στην αναζήτηση συμβάλλει ταυτόχρονα στην εξοικείωσή τους με τη χρήση του Η/Υ (του ποντικιού και του

πληκτρολογίου) και των δυνατοτήτων μετακίνησης μεταξύ των διαφανειών μιας παρουσίασης. Σε επόμενη παιγνιώδη δραστηριότητα -με πρόσχημα τον εντοπισμό κάποιων εικόνων που λείπουν- εξασκούν την παρατηρητικότητά τους ενώ παράλληλα κάνουν τα πρώτα βήματα γνωριμίας τους με τον γραπτό λόγο αλλά και με τον Η/Υ ως αντικείμενο αλλά και ως μέσο γραμματισμού.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Βασική επιδίωξη του σεναρίου είναι η δημιουργία μιας αίσθησης παιχνιδιού κατά την εμπλοκή των μικρών μαθητών/τριών με τις δραστηριότητές του. Από την εμπειρία τους κατά τη φοίτησή τους στο νηπιαγωγείο είναι ήδη εξοικειωμένοι/ες με παρόμοιες δραστηριότητες, αφού στον χώρο αυτό το παιχνίδι αναγνωρίζεται ως εκπαιδευτικό και μαθησιακό μέσο ενώ κατά την είσοδό τους στο δημοτικό σχολείο καλούνται να προσαρμοστούν «στη σοβαρότητα της ζωής» (Πανταζής 2001: 13) μαθαίνοντας να διαχωρίσουν τον χρόνο του παιχνιδιού (διάλειμμα) από αυτόν του μαθήματος.

Σε κείμενα που αφορούν την προσχολική εκπαίδευση, όπως αυτό του Οδηγού Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου (ΙΕΠ 2011: 130), υποστηρίζεται ότι «το παιχνίδι στα πλαίσια μιας οργανωμένης δραστηριότητας μπορεί να δώσει την ευκαιρία στα παιδιά να εκφραστούν, να προβληματιστούν και να διαχειριστούν συναισθήματα». Μια ευκαιρία όμως που στον χώρο του δημοτικού σχολείου δε φαίνεται να είναι αξιοποιήσιμη. Καθώς οι δραστηριότητες του σεναρίου αναφέρονται χρονικά στο πρώτο διάστημα γνωριμίας των μικρών μαθητών/τριών με το νέο σχολικό περιβάλλον, η υιοθέτηση του παιχνιδιού μπορεί να αντιμετωπιστεί ως μια μεθοδολογική πρόταση γεφύρωσης του «χάσματος» που αρκετές φορές παρατηρείται ανάμεσα στο δημοτικό σχολείο και το νηπιαγωγείο (Βруниώτη 2000: 8). Άλλωστε, όπως έχει υποστηριχθεί, η ένταξη του παιχνιδιού στην καθημερινή διδασκαλία μπορεί να συμβάλει τόσο στην καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης των παιδιών όσο και της γλωσσικής τους έκφρασης (Ματσαγγούρας 2006: 307), ενώ η

κατάλληλη αξιοποίησή του μπορεί να αποκαλύψει τη δυναμική σχέση του με τον γραμματισμό (Σιβροπούλου & Χατζησαββίδης 2004: 124), στοιχεία που συνηγορούν στην υιοθέτησή του σε ένα σενάριο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Γλώσσας στην Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου.

Η επιλογή αυτή συνδυάζεται με την πρόταση εξοικείωσης των μικρών παιδιών με τα νέα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού -που προσφέρει η χρήση των ΤΠΕ- τα οποία αντιπαραβάλλονται συνήθως με τις μονότονες και αποκρουστικές διδακτικές πρακτικές, καθώς μπορούν να εξασφαλίσουν έναν ευχάριστο τρόπο κατάκτησης της μάθησης (Κουτσογιάννης 2011: 96).

Ένα άλλο στοιχείο που χαρακτηρίζει τις επιλογές του σεναρίου αφορά την αξιοποίηση των εικόνων από την καθημερινότητα των παιδιών. Αυτή γίνεται με σκοπό την παρακίνηση της προφορικής τους έκφρασης, ενώ παράλληλα η αξιοποίηση των ΤΠΕ συμβάλλει στην εξοικείωση των μικρών παιδιών με τη χρήση πολυτροπικών κειμένων (με συνδυασμό ήχου, κειμένου και εικόνας) και με τους νέους τρόπους παρουσίασης του γραπτού λόγου (Χατζησαββίδης 2003).

Όσον αφορά τις δράσεις εμπλοκής των μαθητών/τριών με μορφές του γραπτού λόγου, ακολουθούνται οι αρχές του αναδυόμενου γραμματισμού και της επικοινωνιακής χρήσης της γλώσσας, βασική προτεραιότητα της οποίας αποτελεί η καλλιέργεια, η διεύρυνση και ο εμπλουτισμός της γνώσης και της διαίσθησης που ήδη κατέχουν οι μαθητές/τριες ως προς τη γλώσσα (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης 2001: 64). Επιπλέον, οι παραπάνω δράσεις εμπλουτίζονται με μεθοδολογικές επιλογές και πρακτικές, όπως η συσχέτιση προφορικού-γραπτού λόγου, η απόδοση νοήματος σε γραπτά κείμενα και εικόνες και η αξιοποίηση του επιπέδου της φωνολογικής ενημερότητας των μαθητών/τριών, προτάσεις που συναντώνται άλλωστε και στο σχολικό εγχειρίδιο της Γλώσσας (Καραντζόλα κ.ά. 2010: 8-12).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/τριες:

- Να εξασκήσουν την παρατηρητικότητα τους αναγνωρίζοντας τη σχέση ανάμεσα σε εικόνες και κείμενα.
- Να εξοικειωθούν με τη διαδικασία αναζήτησης συγκεκριμένων πληροφοριών από μικρά κείμενα και εικόνες και να αποκτήσουν ευχέρεια κατά τη μετακίνησή τους από το ένα σημειωτικό σύστημα στο άλλο.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/τριες:

- Να γνωρίσουν διαφορετικά κειμενικά είδη (αφίσα εκδήλωσης, διαφήμιση, είδηση, λογότυπο ιστοσελίδας) που πραγματεύονται το ίδιο αντικείμενο (τη λέξη «παπί») με διαφορετικό τρόπο.
- Να εξασκήσουν τον προφορικό τους λόγο, εμπλουτίζοντας και διευρύνοντας το λεξιλόγιό τους.
- Να διαπιστώσουν ότι κάθε αντικείμενο έχει και ένα όνομα.
- Να γνωρίσουν τη δυνατότητα διαφοροποίησης του νοήματος μιας λέξης ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται (η λέξη «παπί» ως ονομασία πτηνού αλλά και ως μηχανή μικρού κυβισμού).
- Να συνειδητοποιήσουν ότι και ο προφορικός λόγος (με τη χρήση ηχητικών καταγραφών) αποτελεί κείμενο που βρίσκεται σε άμεση σύζευξη με εκδοχές του γραπτού λόγου (έντυπου και πολυτροπικού).
- Να εξασκηθούν στην ανάλυση και σύνθεση λέξεων και προτάσεων.
- Να γνωρίσουν την εναλλακτική δυνατότητα χρήσης κεφαλαίων ή και πεζών γραμμάτων στη γραφή του ίδιου κειμένου (τίτλου βιβλίου/ενότητας).

- Να εξοικειωθούν με τη διαδικασία προφορικής περιγραφής αντικειμένων/εικόνων μέσω του εντοπισμού ομοιοτήτων και διαφορών ανάμεσά τους.

Γραμματισμοί

Με το σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/τριες:

- Να γνωρίσουν διαισθητικά τη χρησιμότητα ενός αρχείου παρουσίασης (PowerPoint) για τη συστηματοποίηση και συγκέντρωση πληροφοριών γύρω από ένα θέμα.
- Να γνωρίσουν τη λειτουργικότητα της εικόνας και του ήχου σε πολυτροπικά κείμενα.
- Να εξασκηθούν στην αναζήτηση πληροφοριών μέσα από εικόνες, κείμενα και ήχους για την αντιστοίχιση μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου.
- Να εξοικειωθούν με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών, όπως είναι η μετακίνηση με drag & drop, η διαγραφή λέξης και εικόνας, η αναίρεση μιας εντολής, το άνοιγμα και η αποθήκευση ενός αρχείου.

Διδακτικές πρακτικές

Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τον ρόλο του συντονιστή της διαδικασίας, του υπεύθυνου για την ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος και του διευκολυντή-διαμεσολαβητή ανάμεσα στις νέες τεχνολογίες και στους μαθητές/τριες της τάξης. Αυτοί/ες βρίσκονται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ενθαρρύνονται να αναλάβουν ενεργό ρόλο, βασιζόμενοι/ες στις προηγούμενες γνώσεις και δεξιότητές τους.

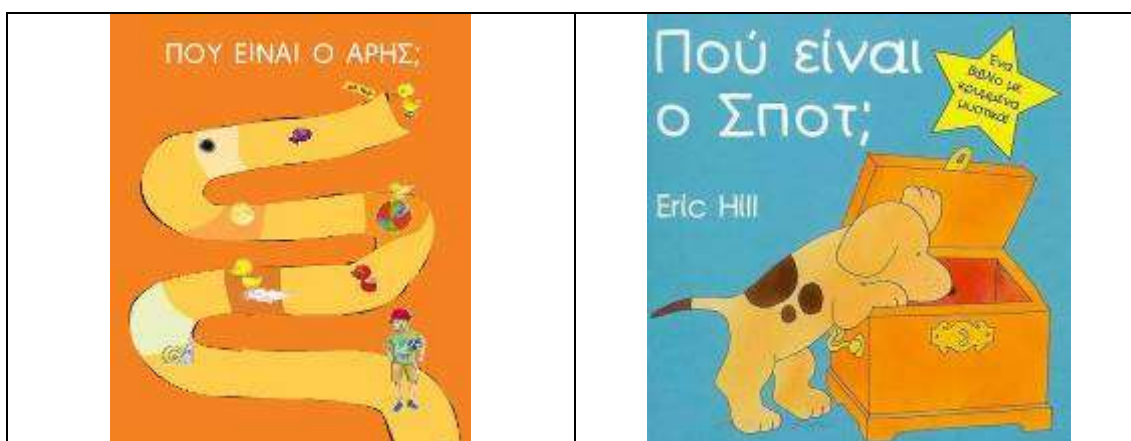
Αν και η συγκεκριμένη χρονική «στιγμή» της εφαρμογής του σεναρίου δεν επιτρέπει την επιλογή της φθίνουσας καθοδήγησης για τους μικρούς μαθητές/τριες της τάξης (που πιθανόν να έχουν μικρή γνώση της χρήσης του Η/Υ αλλά και της αποκωδικοποίησης του γραπτού λόγου), η αυτονόμησή τους αποτελεί βασική προοπτική της συμμετοχής τους στις δραστηριότητες του σεναρίου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αρχική σελίδα της εισαγωγικής ενότητας με τίτλο *Πού είναι ο Άρης* του σχολικού εγχειριδίου «Γλώσσα Α΄ Δημοτικού» μπορεί να αποτελέσει την αφορμή για την ενασχόληση με τις δραστηριότητες του σεναρίου. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες της Α΄ τάξης προκαλούνται να αναφερθούν στα αντικείμενα που εικονίζονται σε αυτή και τη σχέση που έχουν με τον τίτλο της.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το [εξώφυλλο](#) ενός παιδικού βιβλίου με παρόμοιο τίτλο (Hill, E. 2003. *Πού είναι ο Σποτ*. Αθήνα: Ερευνητές) και γίνονται συγκρίσεις μεταξύ τους².

Η ανάγνωση και επεξεργασία του συγκεκριμένου κειμένου μπορεί να γίνει παράλληλα με την ενασχόληση των παιδιών με τις δραστηριότητες της εισαγωγικής ενότητας. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η εξεύρεση του βιβλίου, ο/η εκπαιδευτικός της τάξης μπορεί να αξιοποιήσει ένα βίντεο που διατίθεται στο [YouTube](#) και στο οποίο παρουσιάζεται το περιεχόμενο του βιβλίου (στην αγγλική του έκδοση). Η ενασχόληση των μικρών μαθητών/τριών με στιγμιότυπα του βίντεο

² Ο/η εκπαιδευτικός της τάξης εστιάζει την προσοχή των μαθητών/τριών στο γεγονός ότι στην πρώτη εικόνα ήρωας είναι ο Άρης ενώ στο εξώφυλλο του παιδικού βιβλίου ένα μικρό σκυλάκι, το ερωτηματικό υποδηλώνει ότι κάποιον ψάχνουν και τα δύο κείμενα, στο πρώτο υπάρχει κεφαλαιογράμματα γραφή, ενώ στο δεύτερο η ερώτηση καταγράφεται με πεζά γράμματα.

(διάρκειας 04:54) αφορά στον προσδιορισμό των χώρων στους οποίους κρύβεται ο ήρωας (ένα μικρό σκυλάκι) και στην επιβεβαίωση των σχετικών υποθέσεων εκ μέρους τους³.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ανάγνωση του συγκεκριμένου βιβλίου «Πού είναι ο Σποτ;» αποτελεί πρόταση και των συγγραφέων του σχολικού εγχειριδίου της Γλώσσας (Καραντζόλα κ.ά. 2010: 36), χωρίς όμως να δίνεται σε αυτό σαφής περιγραφή του τρόπου αξιοποίησής του.

Μέσα από τις δραστηριότητες του σεναρίου το συγκεκριμένο βιβλίο αλλά και τα σχετικά βίντεο από το διαδίκτυο δίνουν την αφορμή για τη δημιουργία μιας παρουσίασης, στην οποία συναντάται το κυρίαρχο μοτίβο που επικρατεί σε αυτά -η λογική των ερωταποκρίσεων- ενώ παράλληλα η αναζήτηση ενός άλλου ήρωα (που στην προκειμένη περίπτωση είναι ένα μικρό «παπί») δίνει την ευκαιρία μεταφοράς και αναπλαισίωσης των πρώτων κειμένων που γνωρίζουν οι μικροί μαθητές/τριες της τάξης μέσα από την εμπλοκή τους με τις εισαγωγικές δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου.

Στη συνέχεια, η εμπέδωση των πρώτων αυτών μικρών κειμένων (αναγνώριση, εντοπισμός, ανάγνωση και αποκωδικοποίησή τους) επιδιώκεται με την αξιοποίηση και άλλων παρουσιάσεων αλλά και αρχείων εννοιολογικής χαρτογράφησης.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Τόσο το υλικό των δραστηριοτήτων όσο και η οργάνωση της διδακτικής πρότασης στηρίζεται στη χρήση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η ύπαρξη του Η/Υ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσα από την εμπλοκή των παιδιών με τις δραστηριότητες του συγκεκριμένου σεναρίου επιδιώκεται η οικοδόμηση γνώσεων που αφορούν στη χρήση του Η/Υ και η εξοικείωση των μικρών μαθητών/τριών με τις

---

³ Γι' αυτό και η αγγλική εκδοχή του κειμένου δε θεωρείται ότι θα δημιουργήσει ιδιαίτερες δυσκολίες στην προσέγγισή του, αφού στη φάση αυτή ενδιαφέρει η εικονογράφηση και η ιστορία που υπονοείται μέσα από αυτήν.

νέες τεχνολογίες και τις δυνατότητες που αυτές προσφέρουν (σε πρώτο στάδιο επιχειρείται η εξάσκησή τους στη χρήση του «ποντικιού», στη μετακίνηση ή στη διαγραφή εικόνας και πλαισίου κειμένου, στη χρήση του πληκτρολογίου και υπερσυνδέσεων, στο άνοιγμα και την αποθήκευση αρχείου).

Κείμενα

Βιβλία

Hill, E. 2003. *Πού είναι ο Σποτ*. Αθήνα: Ερευνητές.

Βίντεο

«[The Adventures of Spot](#)», κινούμενα σχέδια του ομώνυμου βιβλίου του E. Hill.

«[Πού είναι ο Σποτ](#)», ανάγνωση σελίδων του ομώνυμου βιβλίου του E. Hill.

Εικόνες

[Honda Παπί Festival](#), αφίσα εκδήλωσης από την ιστοσελίδα <http://www.off-road.gr/>

[Honda Wave 110i](#), εικόνα μηχανής από την ιστοσελίδα <http://www.palo.gr/>

[Λογότυπο](#) της ιστοσελίδας <http://www.topapi.gr>

[Γιγάντιο παπί στο Χονκ Κονγκ](#), εικόνα είδησης από την ιστοσελίδα <http://www.iefimerida.gr/>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Ιο διδακτικό δίωρο

Παράλληλα με την ενασχόληση της τάξης με το περιεχόμενο της εισαγωγικής ενότητας με τίτλο *Πού είναι ο Άρης* του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Α΄ Δημοτικού» ή και μετά την ολοκλήρωση της ενότητας αυτής, μπορεί να παρουσιαστεί στην ολομέλεια της τάξης (με τη χρήση του Η/Υ και του ανακλαστικού προβολέα) το αρχείο διαφανειών (PowerPoint) με τίτλο «Τι είναι;» (βλ. σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού) στο οποίο παρουσιάζεται η χρήση της λέξης «παπί» σε

διαφορετικά επικοινωνιακά πλαίσια από αυτά που συναντώνται στο σχολικό εγχειρίδιο.

Συγκεκριμένα, τόσο στο Βιβλίο του Μαθητή όσο και στο Τετράδιο Εργασιών επαναλαμβάνεται η εικόνα των μικρών αυτών πτηνών έχοντας δίπλα από αυτήν τη συλλαβή «πι πι», την οποία καλούνται να αναγνωρίσουν και να αντιγράψουν. Στις διαφάνειες που παρουσιάζονται στην ολομέλεια της τάξης καλούνται και πάλι οι μαθητές/τριες της τάξης να εντοπίσουν τη λέξη «παπί» και να επιχειρηματολογήσουν για την παρουσία της σε μια [αφίσα](#) εκδήλωσης με θέμα μια έκθεση μηχανών, σε μια [διαφήμιση](#) μηχανής μικρού κυβισμού, στο [λογότυπο](#) μιας ιστοσελίδας και στο κείμενο μιας [είδησης](#). Στη φάση αυτή ο/η εκπαιδευτικός της τάξης λειτουργεί ως το πρότυπο αναγνώστη που καθοδηγεί τα παιδιά στην αποκρυπτογράφηση της σχέσης μεταξύ της συγκεκριμένης λέξης και των εικόνων που τη συνοδεύουν. Η αξιοποίηση των φράσεων όπως «Η μεγάλη γιορτή του παπιού», «Το άνετο, προσιτό παπί», «ΤΟ ΠΑΠΙ», «το γιγάντιο παπί» μπορεί να βοηθήσει για τη σύγκριση των συγκεκριμένων αναφορών με τις εικόνες του σχολικού βιβλίου.

Η τρίτη διαφάνεια της παρουσίασης παρακινεί τους μαθητές/τριες της τάξης να αντιστοιχίσουν τη λέξη «παπί» με εικόνες που παραπέμπουν στη χρήση της λέξης και που έχουν γνωρίσει μέχρι τώρα (όχι μόνο του κίτρινου πτηνού που συναντάται στο σχολικό βιβλίο, του κόκκινου παιδικού παιχνιδιού που υπάρχει στο ίδιο βιβλίο αλλά και στην εικόνα της μηχανής μικρού κυβισμού που είναι γνωστή ως «παπί»). Εκπρόσωποι των ομάδων καλούνται στον Η/Υ της τάξης, προκειμένου να

δοκιμάσουν τη χρήση του ποντικιού για την αντιγραφή και επικόλληση του πλαισίου με το κείμενο «παπί» αλλά και για την καταγραφή με τη βοήθεια του πληκτρολογίου της συγκεκριμένης λέξης κάτω από κάθε μια εικόνα, για την οποία αντιστοιχεί η χρήση της ίδιας λέξης. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό οι μαθητές/τριες της τάξης έρχονται σε πρώτη επαφή -έστω διαισθητική- με τη διαφορετική -ακόμη και μεταφορική- χρήση μιας λέξης μέσα από τα συμφραζόμενα αλλά και τη χρήση βοηθητικών εικόνων.

Οι επόμενες διαφάνειες της παρουσίασης καλούν τους μικρούς/ές μαθητές/τριες της τάξης εκτός από την αναφορά τους στο κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τις εικόνες αυτές, να συμμετάσχουν στην περιγραφή τους με την υπαγόρευση των στοιχείων εκείνων που διαφοροποιούν το ένα «παπί» από το άλλο.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται στην ολομέλεια της τάξης το [βίντεο](#) της ανάγνωσης ορισμένων σελίδων από το βιβλίο «Πού είναι ο Σποτ». Η γνώση του

περιεχομένου του βιβλίου αλλά και η σύγκριση του τίτλου του -που έχει ήδη προηγηθεί- θα αποτελέσει την προϋπόθεση για την ενασχόληση των μικρών μαθητών/τριών με το περιεχόμενο μιας παρουσίασης με τίτλο «Πού είναι το παπί» (βλ. σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού).

Πρόκειται για ένα αρχείο PowerPoint που ο/η εκπαιδευτικός θα έχει φροντίσει να αποθηκεύσει σε ισάριθμους φορητούς Η/Υ όσες είναι και οι ομάδες της τάξης του/της, προκειμένου τα μέλη τους να έχουν πρόσβαση στο περιεχόμενό του από την πρώτη στιγμή της παρουσιάσής του στην ολομέλεια της τάξης.

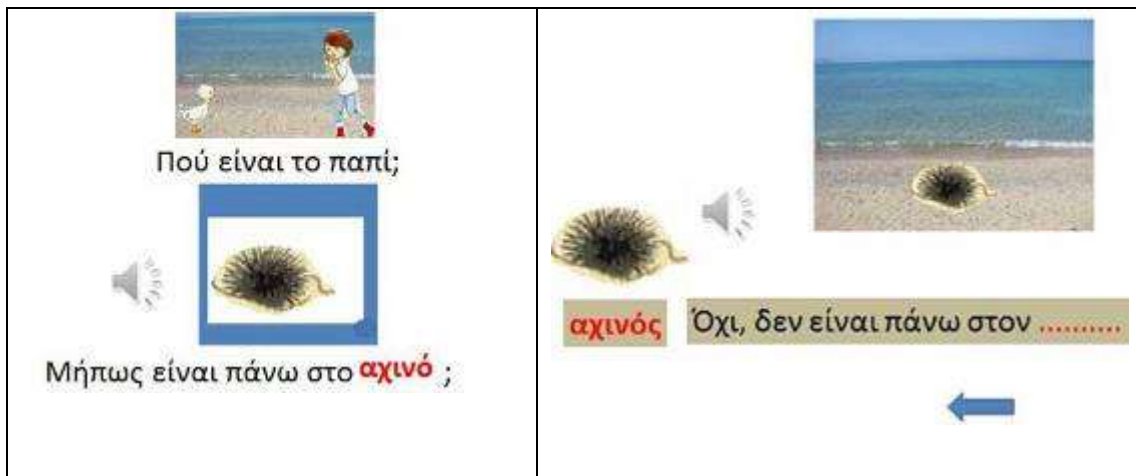

Το συγκεκριμένο αρχείο αξιοποιεί δυνατότητες του λογισμικού PowerPoint με τη χρήση υπερσυνδέσεων (ήχου και εικόνων που βοηθούν στην εξέλιξη της ιστορίας) και χρονισμού κίνησης.

Παράλληλα, ακολουθεί τη λογική του βιβλίου που παρουσιάζεται (χρήση ερωτοαποκρίσεων, επανάληψη γνωστών λέξεων και φράσεων), προκειμένου να

εμπλέξει τους μικρούς μαθητές/τριες σε ένα ιδιότυπο παιχνίδι «εικονικού κρυφτού», αναζήτησης ενός νέου ήρωα. Έτσι, οι μικροί μαθητές/τριες της Α΄ τάξης καλούνται να διαβάσουν τα κείμενα που εμφανίζονται σε κάθε διαφάνεια και να προχωρήσουν στη συμπλήρωση φράσεων που ήδη γνωρίζουν από την προηγούμενη ενασχόλησή τους με τις δραστηριότητες του σχολικού βιβλίου. Στη φάση αυτή χρησιμοποιείται ως βοηθητικό στοιχείο η ομοιομορφία που παρατηρείται μεταξύ των ερωτήσεων («Μήπως είναι πάνω στο τόπι»; «Μήπως είναι πάνω στον αχινό»; «Μήπως είναι πάνω στο πανί»; «Μήπως είναι πάνω στην πατάτα;») αλλά και η επανάληψη των ίδιων ή η χρήση αντίθετων λέξεων στην εκφορά των απαντήσεων («Όχι, δεν είναι πάνω στο τόπι», «Όχι, δεν είναι πάνω στον αχινό⁴», «Όχι, δεν είναι πάνω στο πανί», «Ναι, είναι πάνω στην πατάτα»).

Καθώς οι φράσεις αυτές επαναλαμβάνονται κατά την εναλλαγή της μιας διαφάνειας από την επόμενη της («Πού είναι το παπί;», «Μήπως...») στους μικρούς μαθητές/τριες της τάξης δίνεται η ευκαιρία να συνειδητοποιήσουν τη σχέση ανάμεσα στον γραπτό και προφορικό λόγο (αφού τα κείμενα που παρουσιάζονται συνοδεύονται και από την ηχητική τους απόδοση) και να «διαβάσουν» κάποιες από

⁴ Κατά την ενασχόληση της τάξης με το περιεχόμενο της συγκεκριμένης απάντησης κρίνεται σκόπιμο να προχωρήσουν οι μαθητές/τριες της τάξης -με βάση την ηχητική απόδοση της φράσης- στη διαπίστωση της απουσίας του τελικού -ς από τη λέξη αχινό, η οποία θα πρέπει να οδηγήσει στην απαλοιφή του συγκεκριμένου γράμματος από την πρόταση.

αυτές, μέσα από την εφαρμογή της ολικής προσέγγισης κατά την αποκωδικοποίηση τους ή και της επιστράτευσης των ήδη κατακτημένων φωνολογικών τους γνώσεων⁵.

Από την άλλη πλευρά καλούνται να συμβάλουν με τη συμμετοχή τους στη συμπλήρωση των απαραίτητων βημάτων για τη συνέχεια της αναζήτησης. Έτσι, κάθε φορά που επιλέγουν την ενεργοποίηση μιας υπερσύνδεσης και την εμφάνιση μιας απάντησης, παρακινούνται να συμπληρώσουν τη λέξη (π.χ. πανί) που λείπει στην αντίστοιχη φράση ακούγοντας παράλληλα και την ηχητική της απόδοση. Με τον τρόπο αυτό εμπλέκονται σε μια δραστηριότητα συμπλήρωσης μιας πρότασης με τη χρήση του πληκτρολογίου ή τη μετακίνηση ενός πλαισίου κειμένου⁶ ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην αντιστοίχιση εικόνων και λέξεων.

⁵ Για αυτό τον σκοπό επιλέχθηκε μια λέξη να μη συνοδεύεται από την ηχητική της απόδοση στη σχετική παρουσίαση (η λέξη «πίτα»).

⁶ Στη διακριτική ευχέρεια του/της εκπαιδευτικού της τάξης έγκειται η αξιοποίηση μιας ή και των δύο επιλογών, η οποία θα αποφασιστεί με βάση την εμπειρία χρήσης του Η/Υ από τους μαθητές/τριες του/της και τις δυνατότητές τους.

--	--

2ο διδακτικό δίωρο

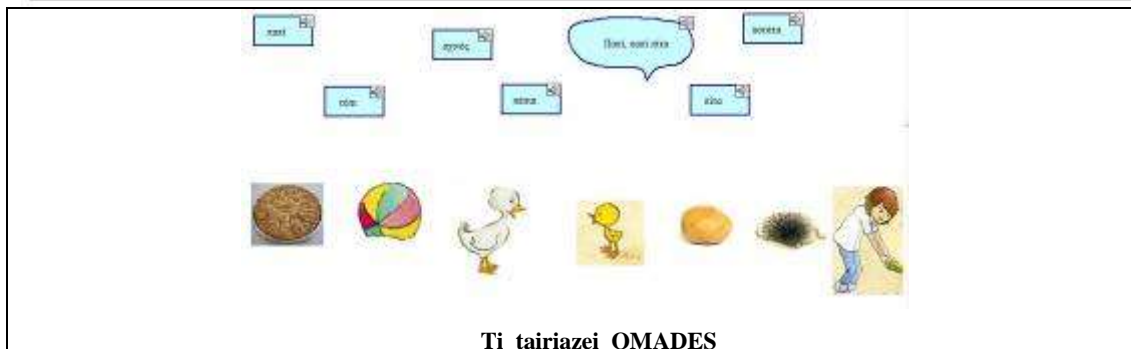
Η επόμενη δραστηριότητα πραγματοποιείται και πάλι στο επίπεδο της ολομέλειας. Πρόκειται για ένα ακόμη αρχείο παρουσίασης PowerPoint (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «Ti_Ιειρεί») η προβολή του οποίου θα μπορούσε να γίνει και στις οθόνες των Η/Υ των ομάδων (παράλληλα με την προβολή του στον πίνακα της τάξης με τη βοήθεια του κεντρικού Η/Υ και του ανακλαστικού προβολέα). Για την υλοποίηση της δραστηριότητας αξιοποιούνται εικόνες του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Α΄ Δημοτικού» (Βιβλίο του Μαθητή, σ. 12-13) από τις οποίες -με τη χρήση του Photoshop και την κατάλληλη επεξεργασία- έχουν αφαιρεθεί κάποια στοιχεία τους. Στη θέση τους έχουν τοποθετηθεί οι αντίστοιχες -με τις επιμέρους αφαιρούμενες εικόνες- λέξεις, οι οποίες συνοδεύονται από την ηχητική τους απόδοση. Έτσι, μέσα από το παιχνίδι της παρατήρησης οι μαθητές/τριες της Α΄ τάξης θα παρακινηθούν να κατανοήσουν τη σχέση γραπτού - προφορικού λόγου αναγνωρίζοντας παράλληλα κάποιες λέξεις από αυτές που πραγματεύονται ούτως ή άλλως στο σχολικό εγχειρίδιο. Επιπλέον, η τοποθέτηση των αντίστοιχων εικόνων που λείπουν δίπλα στα πλαίσια κειμένου θα βοηθήσει στην εξοικείωση των μικρών μαθητών/τριών με τη χρήση του ποντικιού (μετακίνηση με drag & drop, εν συνεχεία διαγραφή του πλαισίου κειμένου και του σχήματος) και τη γνωριμία τους με την εντολή της αναίρεσης αλλά και της αποθήκευσης ενός αρχείου.

Η επόμενη δραστηριότητα προβλέπεται να γίνει σε επίπεδο ομάδων, αφού η εμπειρία των μαθητών/τριών από τη συμμετοχή τους στις προηγούμενες δράσεις αντιμετωπίζεται ως προϋπόθεση για την εφαρμογή της επόμενης φάσης του σεναρίου. Η ύπαρξη ενός αρχείου εννοιολογικής χαρτογράφησης θα παρακινήσει τους μικρούς μαθητές/τριες της τάξης να εξασκηθούν στη μετακίνηση εικόνων και πλαισίων κειμένων παράλληλα με την αναγνώριση λέξεων και φράσεων (συνοδευόμενων από την ηχητική τους απόδοση) που συναντούν στο σχολικό τους βιβλίο. Για να αποφευχθούν οι όποιοι ενδοιασμοί συμμετοχής στην ομαδική δραστηριότητα, θα προηγηθεί η καθοδήγηση των μελών των ομάδων σε επίπεδο ολομέλειας. Έτσι, θα κληθούν οι μαθητές/τριες της τάξης να συμμετάσχουν στη μετακίνηση και αντιστοίχιση κειμένων και εικόνων σε ένα αρχείο εννοιολογικής χαρτογράφησης με τίτλο «Τι ταιριάζει» (βλ. σχετικό αρχείο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού).

Ti_tairiazei_OMADES

Αφού δοθούν οι απαραίτητες οδηγίες σε επίπεδο ολομέλειας, οι ομάδες της τάξης θα καθοδηγηθούν στο να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρονται από τη χρήση του αρχείου (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «Ti_tairiazei_OMADES»), προκειμένου να προχωρήσουν στις κατάλληλες αντιστοιχίσεις. Πρόκειται στην ουσία για άσκηση εμπέδωσης των όσων έχουν διδαχθεί, η οποία όμως μπορεί να λειτουργήσει εξίσου ικανοποιητικά κατά την προετοιμασία των μαθητών/τριών ενασχόλησής τους με τις αντίστοιχες εικόνες του σχολικού εγχειριδίου. Ταυτόχρονα με αυτή την αντιστοίχιση δίνεται η δυνατότητα συσχέτισης στοιχείων προφορικού και γραπτού λόγου μέσα από τη μεσολάβηση της εικόνας και την εξάσκηση στη μετακίνηση πλαισίων κειμένου και εικόνων αλλά και τη χρήση της εντολής αποθήκευσης ή και αναιρέσης κάποιας λανθασμένης επιλογής.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο συγκεκριμένο σενάριο δε χρησιμοποιούνται Φύλλα Εργασίας. Εναλλακτικά προτείνεται η χρήση συνοδευτικού υλικού που στηρίζεται στη χρήση αρχείων παρουσίασης και εννοιολογικής χαρτογράφησης.

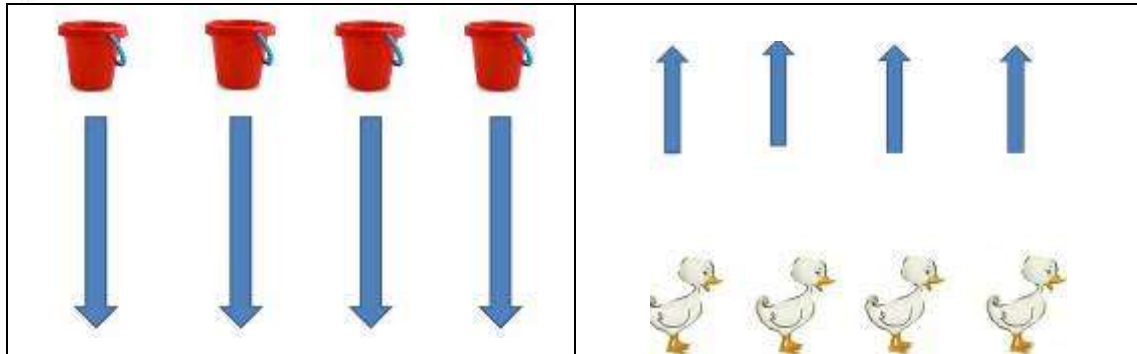

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου έχουν σχεδιαστεί έχοντας ως βασική επιδίωξη την προσφορά επιπλέον εναλλακτικού υλικού που μπορεί να συνοδεύει (ως συμπλήρωμα ή ως πρόταση αντικατάστασης) τις πρώτες δραστηριότητες του σχολικού βιβλίου. Παρά το γεγονός ότι βασική επιλογή κατά τον σχεδιασμό του σεναρίου ήταν η μικρή του διάρκεια, αυτό θα μπορούσε να επεκταθεί με τη χρήση προγραφικών ασκήσεων (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «PROGRAFKA_GRAMMES») που στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή (ενασχόληση με την εισαγωγική ενότητα του σχολικού βιβλίου) ίσως κριθεί αναγκαία για ορισμένους μαθητές/τριες. Έτσι, παράλληλα με τη χρήση διαφόρων μεθόδων για τη μύηση των παιδιών όσον αφορά στη φορά των γραμμάτων (όπως είναι οι καρτέλες γραμμάτων που είναι φτιαγμένα από γυαλόχαρτο και οι ασκήσεις προγραφής, με την αξιοποίηση του [λογισμικού](#) για τη Γλώσσα της Α΄- Β΄ Δημοτικού και ειδικότερα σε ότι αφορά τις κινήσεις της μαγικής γραμμούλας)

έχει προβλεφθεί η συμπερίληψη στο συνοδευτικό υλικό του σεναρίου ενός αρχείου παρουσίασης (PowerPoint) το οποίο εκμεταλλεύεται τη δυνατότητα χρονισμού κίνησης που προσφέρει το συγκεκριμένο λογισμικό, προκειμένου να εξασκήσει τους μικρούς μαθητές/τριες στην κίνηση του χεριού τους προς τα κάτω, προς τα πάνω, την κίνηση της καμπύλης και τεθλασμένης γραμμής και του κύκλου.

Με την ίδια προοπτική στο συνοδευτικό υλικό του σεναρίου έχει συμπεριληφθεί ένα ακόμη αρχείο (βλ. αρχείο «Ρου_ειναι_to_pari_Drastiriotites»), το οποίο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί κατά την εφαρμογή δραστηριοτήτων ανάλυσης και σύνθεσης των πρώτων λέξεων (όπως είναι η λέξη «παπί»)⁷ που συναντώνται στο βιβλίο. Στο υλικό υπάρχει διαφορετικός χρονισμός κίνησης που προσφέρεται για τη συζήτηση στην τάξη, την προφορική έκφραση των υποθέσεων των μαθητών, τη γραφή κάποιων από τις προτάσεις τους στον πίνακα της τάξης και την τελική επαλήθευση των επιλογών τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι προτάσεις του σεναρίου αλλά και το υλικό που το συνοδεύει μπορούν να αξιοποιηθούν ως εναλλακτική πρόταση αξιοποίησης θεμάτων που συναντώνται στην 1η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου «Γλώσσα Α΄ Δημοτικού». Η παιγνιώδης μορφή των δραστηριοτήτων δίνει το πλαίσιο εμπλοκής των μικρών μαθητών/τριών σε

⁷ Ακολουθώντας την ίδια λογική, ο/η εκπαιδευτικός της τάξης μπορεί να δημιουργήσει παρόμοιες διαφάνειες και για τις άλλες λέξεις που συναντώνται στην πρώτη ενότητα του σχολικού βιβλίου.

δράσεις γύρω από έναν ήρωα που η εικόνα του αλλά και το όνομά του (η λέξη «παπί») έχουν κεντρικό ρόλο στην αντίστοιχη ενότητα του βιβλίου.

Με τον τρόπο αυτό εμπλέκονται σε δράσεις εμπέδωσης γνώσεων ή προετοιμασίας της γνωριμίας τους με το σχολικό βιβλίο. Εναλλακτικά, οι δραστηριότητες του σεναρίου θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν προτάσεις που συναντώνται σε αυτό, αφού μέσα από τη συμμετοχή των παιδιών σε διαφορετικά παιχνίδια (όπως αυτά της αναζήτησης και της παρατήρησης των διαφορών) εμπλέκονται σε δράσεις αναγνώρισης λέξεων, ανάγνωσης προτάσεων, ανάλυσης και σύνθεσης λέξεων ενώ παράλληλα γνωρίζουν -έστω διαισθητικά- τη διαφορετική χρήση που έχουν κάποιες λέξεις στον καθημερινό προφορικό και γραπτό λόγο.

Υπενθυμίζεται ότι οι απαιτήσεις του/της εκπαιδευτικού από τους μαθητές/τριες δε θα πρέπει να ξεπερνούν τις δυνατότητες των μικρών μαθητών/τριών. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην ίδια τη διαδικασία και την ευχαρίστηση της συμμετοχής. Για τον σκοπό αυτό, η άμεση αντιμετώπιση τυχόν δυσκολιών στη χρήση του Η/Υ και η επίλυση των τυχόν διενέξεων ή ενδεχόμενων προβλημάτων συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων και της ολομέλειας της τάξης θα πρέπει να αποτελέσουν βασικές προτεραιότητες του/της εκπαιδευτικού της τάξης εφαρμογής.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βρυνιώτη, Π. 2000 *Θεσμικός διαχωρισμός και συνεργασία μεταξύ Νηπιαγωγείου και Πρωτοβάθμιου Σχολείου στη Γερμανία και στην Ελλάδα. Εμπειρική- Συγκριτική προσέγγιση των απόψεων Ελλήνων και Γερμανών εκπαιδευτικών*, Διδακτορική διατριβή, Αθήνα.

Ι.Ε.Π. 2011. *Οδηγός Εκπαιδευτικού για το πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου*, Διαθέσιμο και στο: <http://ebooks.edu.gr/new/ps.php>

Καραντζόλα, Ε., Κύρδη, Κ., Σπανέλλη, Τ., Τσιαγκάνη, Θ. 2007. *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού: Γράμματα Λέξεις Ιστορίες*. Αθήνα: ΟΕΔΒ-Ελληνικά Γράμματα (Βιβλίο για τον δάσκαλο).

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. *Εφηβικές πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού και ταυτότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ματσαγγούρας, Η. 2006. *Η σχολική τάξη*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Πανταζής, Σ. 2001. Η δήθεν σοβαρότητα της ζωής. *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 24: 8-14.

Σιβροπούλου, Ε., Χατζησαββίδης, Σ. 2004. Γραμματισμός και αυθόρμητες δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο: Μια προκαταρκτική προσέγγιση. Στο Παπούλια-Τζελέπη, Π-Τάφα, Ε. (επιμ.). *Γλώσσα και γραμματισμός στη νέα χιλιετία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 111-126.

Χαραλαμπίδης, Α., Χατζησαββίδης, Σ. 1997. *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. *Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών)*. Φιλολόγος, 113: 405-414. Διαθέσιμο στο: http://users.auth.gr/sofronis/dimos_articles_pg05.html [15.10.2013].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό υπάρχουν τα παρακάτω αρχεία::

- Παρουσίαση σχετική με τη λέξη παπί, αρχείο «Ti-einai»
- Παρουσίαση σχετική με το παιχνίδι της αναζήτησης, αρχείο «Pou_einai_to_papi»
- Παρουσίαση σχετική με το παιχνίδι παρατηρητικότητας, αρχείο «Ti_leirpei»
- Αρχείο Kidspiration «Ti_tairiazai_OLOMELEIA»

- Αρχείο Kidspiration «Ti_tairiazai_OMADES»
- Αρχείο Kidspiration «Ti_tairiazai_OMADES»
- Αρχείο με προγραφικές ασκήσεις «PROGRAFIKA_GRAMMES»
- Ανάλυση και σύνθεση λέξεων «Pou_einai_to_papi_Drastiriotites»